

На допомогу вчителю

РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З КУЛЬТУРИ УСНОГО І ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ

Валентина АЛЕКСАНДРОВА,
кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри української мови
Інституту філології Київського університету
імені Бориса Грінченка

Реформування системи вищої освіти на сучасному етапі зумовлює концептуальні зміни в напрямках, цілях, завданнях, змісті освіти, філологічної зокрема, які зорієнтовують передовсім на розвиток особистості, формування творчої ініціативи, мобільності, підвищення конкурентоздатності майбутнього фахівця. Як зазначають О. Горошкіна, О. Караман, базовою здатністю особистості, необхідною для розв'язання професійних завдань, є здатність до творчості, створення нового, оригінального продукту, генерування цікавих ідей. «Креативність визначає готовність ламати стереотипи, знаходити нові шляхи розв'язання складних проблем, тобто є внутрішнім потенціалом, що допомагає особистості успішно діяти, здійснювати ефективну самопрезентацію» [1, с. 29].

Для розвитку креативності на заняттях залучаємо студентів до написання різноманітних творчих робіт різної жанрово-стильової належності. Особливий інтерес у студентів-першокурсників викликають казки.

У народній творчості казка є одним з основних жанрів, де постає як твір переважно чарівного, авантюрного чи побутового характеру з настановою на вигадку. В багатьох народних казках відображено минулі суспільні відносини та уявлення про світоустрій. У переносному значенні казка вигадка загалом, те, що не відповідає дійсності.

Подаємо результати виконання самостійної роботи студентів, що передбачала написання казки «Колобок» на новий лад. Умовою завдання було не просто розказати про конкретний персонаж, не спотворюючи сюжету української народної казки, а обов'язково застосувати лексику обраної професії. Трансформований Колобок так само долає перешкоди, вирішує завдання, змінюючись сам та змінюючи навколишнє. Але не у всіх авторів мораль казки вийшла однаковою. Бо, як і повинно бути, авторські казки повинні відрізнятися від народних.

Отже, коли казки прочитають читачі, їм стане зрозуміло, студенти яких спеціальностей створювали ці тексти.

Резонансне вбивство, або трагічна загибель Колобка

Учора на Волині в місті Берестечко сталося резонансне вбивство. Поліція довгий час замовчувала деталі справи, але нашим журналістам вдалося дізнатися про всі факти злочину через свої джерела інформації.

За даними наших інформаторів, у ніч з п'ятниці на суботу в несанкційному розкопі на місці Берестецької битви було виявлено ведмежі сліди, крихти виробу з тіста та ліцензію на проведення археологічної розвідки, видану на ім'я відомого археолога Колобка. Дід та Баба (родичі загиблого) подали заяву до поліції про його зникнення одразу після того, як він не повернувся з розкопок.

Очевидці стверджували, що перед цим вони чули на місці злочину вовче виття. Поліція по гарячих слідах вийшла на сумнозвісну банду чорних археологів, яких довгий час не могла впіймати. Це виявилися Вовчик-Братик, Лис-Відрізаний Хвіст та Ведмідь, ватажок банди.

Як розповіли на допиті впіймані чорні археологи, вони проводили незаконні розкопки на місці Берестецької битви, але їх виявив Колобок і збирався викликати поліцію, тож Вовчик-Братик оглушив Колобка рейкою для нівеліра, а Лис-Відрізаний Хвіст з'їв жертву. Пізніше при обшуку в барлозі Ведмеда було виявлено артефакти з місця злочину.

Поліція закрила справу, чорних археологів посадили до в'язниці, а всі незаконно здобуті знахідки було передано до археологічного музею.

А ми нагадуємо, що дозвіл на проведення розкопок без оформлення належних документів та отримання дозволу відповідних органів вважається кримінальним правопорушенням і карається позбавленням волі.

Будьте обачними! Не порушуйте закони!

Дмитро Прокопенко

Моральна смерть Колобка

Жили-були Дід та Баба. Нічого в них не було: ні грошей, ні спадку, щоб залишити сину. Ще до того, як піти на пенсію, вони працювали в банку, але на

той час зарплатня в них була ще низькою. Їхній син, Колобок, був пізньою дитиною і після закінчення школи Дід та Баба вирішили відправити його навчатись до столиці, щоб отримати спеціальність банкіра. Але на його шляху до мети було багато перешкод.

Коли Колобок закінчував школу, його вчитель, Заєць Олег Сергійович, спитав у нього: Колобок, Колобок, а до якого вишу ти хочеш вступити?

До Київського університету імені Бориса Грінченка!

— Тобі не вдасться, ти ж нічого не знаєш.

— Все я знаю, ЗНО склав і вступити також зможу!

— І він зміг. Але й тут не все так просто. Щоб на щось жити, йому довелося влаштуватися на роботу офіціантом (одразу з після занять він ішов на роботу і працював до самого вечора). Але його директору, якого звали Вовком, не подобалося, що він працює неповний день. Тож він йому сказав: «Колобок, Колобок, кидай свій університет і влаштуйся на повний день!»

— Навіщо мені це? Якщо я покину навчання, то не влаштуюся на нормальну роботу.

— Тебе і так нікуди не візьмуть. Будеш прибирати за людьми недоїдки усе своє життя.

— Візьмуть, побачите. Я вам ще доведу.

Прошло чотири роки. Прийшов час захищати диплом. Перед захистом до Колобка підійшов його викладач на прізвисько Ведмідь і сказав: Колобок, Колобок, ти не зможеш захистити свій диплом.

— Це ще чому?

— Це навіть не ти його писав.

— Я! І побачите: я зможу!

Хоч диплом Колобок отримав, але міцних знань зі свого фаху не мав, отож його було легко обдурити. Так і сталося. Тепер потрібно було влаштуватися на роботу в банк. Колобок прийшов на співбесіду до директорки банку. Це була гарна жінка з рудим волоссям, тому її називали Лисицею. Вона одразу взяла Колобка на роботу. І сталося так, що через рік вони одружились. Але одного дня він повернувся з роботи і помітив, що Лисиця зібрала всі речі, коштовності, гроші й пішла від нього. Він зрозумів, що все це була гра, щоб підібратися до нього ближче і залишити його ні з чим. Наш герой був знищений, це була його моральна смерть.

Дарія Россінська

Пригодницька подорож Колобка

У селі, назва якого не відома й досі, проживали немолоді чоловік і жінка. Не було в них дітей. Подружжя було по-своєму нещасним, тому в Баби та Діда були певні проблеми зі спілкуванням (майже не розмовляли). І щоб підняти собі настрій, вони прийняли рішення спекти Колобка, проте зразу ж виникла продовольча проблема – відсутність головного компонента для тіста (борошна). Дід попросив свою дружину все ж знайти борошно і створив для неї алгоритм приготування тіста:

1. Знайти компоненти для приготування борошного виробу.

2. Змішати їх.

3. Поставити тісто до печі, почекати 30 хвилин та дістати його з печі.

Обов'язковою формою хліба, яку вимагав Дід (для чого це йому?), була куля.

Після випікання борошняний виріб прийняв форму кулі (адже цього дуже хотів Дід), і подружжя дало готовому виробу ім'я Колобок. Старенькі поклали його на підвіконня, щоб той охолонув, проте будівля, в якій проживало подружжя, була старенька й похилилась під невеликим кутом, тому Колобок скотився з вікна та й подався у мандри.

Дорогою, якою котився наш герой (як і в українській народній казці), Колобку зустрілись деякі звірі. Це були Заєць, Вовк та Ведмідь. Знайомства проходили однотипно: спочатку Колобку погрожували, потім він співав свою улюблену пісню «Моя біографія», у якій розповідав про алгоритм його приготування, попередні пригоди, цікаву мандрівку до світлого майбутнього. Але не так сталося, як гадалося.

У певний момент подорожі йому зустрілась Лисиця. Вона здалась Колобку дуже милою. Поскаржившись Колобку на свої проблеми зі слухом, Лисиця попросила його сісти до неї ближче (на язик!) та заспівати голосніше. У результаті Вона з'їла Колобка. Подальша доля самотнього життя подружжя та його реакція на смерть Колобка нам невідома. А жаль...

Юрій Пеленьо

Казка про Колобка на математичний лад

У великому-великому математичному королівстві були собі дідусь Цифрус та бабуня Цифруня. Старі вже стали та дожились до того, що й хліба нема. Дід і просить:

— Цифруню, мила, спечи колобка!

— Цифрусе, та з чого ж я спечу, як і борошна нема?!

— От, бабусю, піди до пана Плюса та попроси нам трохи борошенця, ото й буде колобок.

Послухалась Цифруня, пішла до пана Плюса, попросила борошенця, витопила в печі, замисила гарненько борошно, спекла колобок та й поклала на вікні, щоб простигав.

А він лежав, лежав на вікні, а тоді почув, що Цифрус розмовляв з якимось паном про те, що все на світі може приймати вигляд геометричної фігури. А Колобку ну дуже закортіло дізнатись, яка ж він геометрична фігура, тож Колобок стрибнув з вікна на призьбу, а з призьби на землю в двір, а з двору за ворота та й покотився дорогою.

— Котиться, котиться... Перестріває його Зайчик:

— Колобок, колобок, я тебе з'їм!

— Чекай, Зайчику! З'їсти ти мене завжди встигнеш. Мене турбує одне питання.

— Яке ж?

— Скажи мені: на яку геометричну фігуру я схожий, а потім їж скільки заманеться!

— Ох, на комашку не схожий, на травичку теж, навіть не знаю.

Поки Зайчик заплутався у своїх роздумах, наш Колобок взяв та й побіг!

Біжить та й біжить, коли це назустріч йому Вовк.

— Колобок, Колобок, я тебе з'їм!

— Чекай, Вовчику! У мене тут питаннячко є.

— Яке ж?

— Розкажи мені спочатку, на яку геометричну фігуру я схожий, а потім з'їси.

— На зайця не схожий, на козеня теж, та й на бичка щось не зовсім. Що ж то таке геометрична фігура?

Поки Вовчик заплутався у своїх роздумах, наш Колобок взяв та й побіг!

Аж іде Ведмідь. Бачить Колобка та й каже:

— Колобок, Колобок, я тебе з'їм!

— Чекай, любчику! Я ж не проти. З медом дуже тобі смакуватиму. Тільки дай відповідь мені на питання та й їж спокійнесенько.

— Що ти вже утнув? Кажи, давай швидше, я голодний!

— Гаразд, гаразд! Підкажи, на яку геометричну фігуру я схожий, а потім з'їси.

— Замудрив та й замудрив... На вулик не схожий, на бджолу теж. Щось ти не правильні питання задаєш!

Поки Ведмідь збирався з думками, Колобок взяв та й побіг. Біжить та й біжить дорогою... Стрічається з Лисичкою:

— Колобок, Колобок, я тебе з'їм!

— Не їж мене, Лисичко-сестричко. Краще скажи, на яку геометричну фігуру я схожий?

— Що це в тебе за питаннячка такі дивні? От тільки я недочуваю трохи, тож чи не міг би ти залізити мені ось сюди, на язичок, та ще раз гучніше повторити?

Колобок вийняв язичок та повис на ньому.

— На яку геометричну...

А Лисичка гам його! Та й з'їла!

Ось так і не дізнався наш Колобок, на яку геометричну фігуру він схожий... А Ви знаєте?

Данііл Лисенко

Незвичайна знахідка на ім'я Колобок

Під час весняних польових робіт землероби Баба та Дід знайшли на своєму полі округлий предмет, який був пошкоджений корозією. Вони віддали його до сільського археологічного музею, щоб видатні археологи Зайченко та Вовченко провели дослідження про походження знайденого предмета.

Протягом місяця робітники музею з допомогою науковців визначили, що археологічна знахідка датується 4-2 ст до н. е. і має причетність до Черняхівської культури. Знахідці дали назву «Колобок» за надзвичайну схожість з героєм однойменної казки. Після проведеної роботи завідувач музею Ведмідченко вирішив презентувати Колобка на виставці. Подивитись на нього прийшли Баба та Дід, археологи Вовченко та Зайченко, навіть Лисиченко, науковий співробітник іншого музею прийшов. Він хотів придбати цей безцінний експонат (Колобка) до свого музею, але ніхто йому цього не дозволив зробити, після чого той розгнівався та й пішов геть з виставки. Але так просто ця історія не закінчилась, бо Дід та Баба захотіли повернути знахідку собі, щоб очистити від бруду та виставляти у своєму будинку на вікні. Цікаво, а чи втече Колобок від Діда та Баби, подасться у мандри, як у знаменитій казці?

Іван Яцюк

Пригоди Колобка

Увага! Екстрені новини! Сьогодні, 16 вересня, студент-першокурсник Київського університету імені Бориса Грінченка Петро Колобок втік через вікно гуртожитку та більше не повернувся. За даними сусідів Петра, Юлії Баби та Івана Діда, Колобок покинув кімнату в істеричному стані, не витримавши напругу від складності життя студента-філолога.

Нашим кореспондентам вдалося поспілкуватися з викладачами Петра, які бачили його в день втечі. Ось, що нам розповіла викладач латинської мови, Заєць Тетяна Василівна: «Він покотом вкотився до моєї аудиторії, запізнившись на 15 хвилин, коли я поставила йому декілька питань з домашнього завдання, він почав розповідати щось про Діда та Бабу, від яких утік, і сказав, що не збирається затримуватись і тут. Я навіть на встигла зреагувати, як він уже буквально викотився з кабінету».

Наступний свідок – викладач літератури, Вовк Іван Федорович, також стверджує, що Петро поведився різко та неадекватно: принижував важливість світової літератури та стверджував, що йому вже вдалося втекти з гуртожитку та уникнути відповідальності на занятті з латини, тож Іван Федорович теж не є для нього авторитетом.

Останньою парою, яку відвідав Петро, була пара з практики мовлення, на якій викладач Ведмідь Микола Йосипович також помітив, що з юнаком щось не те: «Він плував слова, забував часи та артиклі, а головне — говорив зовсім не за темою, а про якихось тварин, від яких він втік, тож він стверджував, що втече і від мене», — поділився з нашою редакцією Ведмідь.

Викладач фонетики, Лисиця Наталя Олександрівна, була останньою, хто бачив Петра. Ось що вона розповіла про цю зустріч: «Він думав, що знає все, хоча його мовлення доводило зворотне. Я не стала слухати його байки про те, як спритно він принижував моїх колег. Після занять я закрила його в кабінеті і змусила досконало вивчити всі фонемі. А роботи там на тижнів зо два, тож можете його не шукати. Можна втекти від кого завгодно, але від мене та фонетики втекти неможливо».

Наша редакція закликає всіх першокурсників не повторювати помилки Петра Колобка та вчитись сумлінно, не намагаючись тікати від відповідальності, адже всі шляхи рано чи пізно все одно приведуть філолога до фонетики.

Олександра Катасонова

Отже, ознайомившись зі змістом казок студентів, можна побачити, що казковий сюжет збудив їхню думку, уяву, спонукав до креативності.

Список використаних джерел

1. Горошкіна О., Караман О. Формування креативності майбутніх учителів української мови як лінгводидактична проблема. Українська мова і література в школах України. 2014. № 12. С. 29-33.

Transliterated

1. Horoshkina O., Karaman O. Formuvannia kreatyvnosti maibutnix uchyteliv ukrainskoi movy yak lnhvodydaktychna problema. Ukrainska mova i literatura v shkolakh Ukrainy. 2014. № 12. S. 29-33.